

ארוסה פרק רביעי סוטה

נתינה. מן הגבועים ואסורין לצב צישראל כדאמרין ביצמות (דף עח: עה:) דוד גזר עליהן: לא שוטים. ללא נאמרה פרשה אלא בלאיה לקיימה והכי מניח בספרי [נשא יב] כי מטטה אשמו בראיה לאשיות הכתוב מדבר פרט לאלמנה לכ"ג וכו': ולא נוטלת כפוסה.

והע"ג דשאר אלמנה לכ"ג לא קנסה רבנן כתובה כדאמרין ביצמות כפוסה כפוסה אלמנה נונית (דף ק:) זו אין לה דמירתה גרמה לה ליאסר עליו ואפי' היא ראויה לו הלכך לאו צמ כתובה היא ללא עדיפה מכשרה: **אמר בעלה איני משקה ושבעה צא עליה בדרך.** שהוא גרס לה שלא שמה וטולת כפוסה: **מסו צעליה.** של כל סעות הסמכות ורלויות לשמות ולא הספיקו להסקותן כו': **ולא שוטים.** דבעינן והבא האיש את אשמו וגו': **וכי אומרים או שוטים או לא נוטלים כפוסה.** כלומר ממך שלא שומות לא נוטלות כפוסה. ובגמ' מפרש פלוגתאיה: **מעוברת חבירו.** שמת והיחה מעוברת ומניקה או שניקרה והיא מעוברת או מניקה ואסרוה חכמים לנישא עד שיהא הולד בן צ' שנים שכן זמן ייקמו והלך זה ושמה וקניה לה לא שומת שהרי אינה ראויה לו לקיימה: **יכול הוא להפרישה.** עד כ"ד חדש ולהחזיר הלכך ראויה לאישות קרינה ביה: **אילונית.** דוכרניתא ללא ילדה שמעמי אמה נבראת כך ואין לה סימני אשה לא דדיס ולא שערות וקולה עצה: **ושאינה ראויה לילד.** ששמת כוס עיקרין. ואסורות לקיימה למי שאין לו בנים שהרי נטטו ישראל על פריה ורביה: **אשה כהן אסרה ומותרת לבעלה.** אם נמצאה נקיה. ובגמ' פריך פשיטא: **אשה סריס.** כגון סנקטוס לאחר שנשאה דקדמה שכינת בעל לבעול: **שוטה.** ובגמ' פריך פשיטא: **ע"י כל העריות מקנין.** אם קינה לה מאביה ומאמה היא מכל העריות שנתורה ונסתרה היו קנינו קנין ונאסרת עליו שומת. ובגמ' פריך פשיטא: **חוז עליו קטן.** דכתיב ושכח איש אמוה: **וממי שאינו איש.** ובגמ' מפרש לה: **ואלו שצ"ד מקנין להן.** אם רואין אותם מתנהגות כפרייות: **לא להשקותה אשמו** האיש את אשמו ובעלה נמי לא ישקנה בקנינו זה ו (כשירצה דבעינן וקניה והביא) ורבי יוסף לא צעו וקניה רביאל ליאסר עליו ומתקני לה נוטלת כפוסה: **ה"ג דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם לרבות ארוסה ושומרת יבם לקינוי ומתני' מני רבי יונתן היא דתניא תחת אישך פרט לארוסה יבם ולא אוציא את ארוסה תלמוד לומר מר אלימא ליה ארוסה קידושי דידיה וסוקלין על ידו ומר אלימא ליה שומרת יבם דלא מיחסרא מסירה לחופה ורבי יונתן האי איש איש מאי עביד ליה מיבעי ליה לרבות אשת חרש ואשת שוטה ואשת שעמוס**

הגהות הב"ח

(א) נב' ואמרת אליהם לרבות: (ב) רש"י ד"ה לרבות אשת חרש ואשת שוטה:

גליון הש"ס

נב' ואמרת לרבות ארוסה. עין לקמן דף ק ע"א מד"ה אומרת:

מוסף רש"י

מתו בעליהן עד שלא שחו. כל אשה קינה עד בעלה ונסתרה ומת עד שלא שמה (במות לח) אבל הנשים שבעלם קהל שקינה להן בעליהן ונסתרו ולא הספיקו להשקותם שמת (כתובות ע"ג). ונוטלות כתובה. וע"פ שמה יזמה ואין לה כתובה (במות ע"ג). וראש שותות. דבעינן והבא האיש את אשמו ולכא (שם)

תוספות שאנני

ארוסה ושומרת יבם כיון שאין בעליהן יכולין לברקן חטובות כעוברות על דת ואפי' בלא קניו אמרי' בגמ' דעוברת על דת יש לה להפסיק כתובתה אם בלא היתרא: מתו בעליהן כו' ובה"א או שותות או לא נוטלות כתובה ובכתובות ב' מהו האשה שפלו פריך או שותות והביא האיש את אשמו אמר רחמנא וליכא אלא מתוך שלא שותות לא נוטלת כתובה: מעוברת חבירו ומניקת חבירו פ"ה מת היתר מעוברת או מניקת או שרשה בעלה והיא מעוברת ומניקה ואסרה חכמים לינשא עד שיהא הולד בן ב' שנים שכן זמן ייקמו והלך זה ושמה וקניה לה לא שומת שהרי אינה ראויה לו לקיימה: **יכול הוא להפרישה.** עד כ"ד חדש ולהחזיר הלכך ראויה לאישות קרינה ביה: **אילונית.** דוכרניתא ללא ילדה שמעמי אמה נבראת כך ואין לה סימני אשה לא דדיס ולא שערות וקולה עצה: **ושאינה ראויה לילד.** ששמת כוס עיקרין. ואסורות לקיימה למי שאין לו בנים שהרי נטטו ישראל על פריה ורביה: **אשה כהן אסרה ומותרת לבעלה.** אם נמצאה נקיה. ובגמ' פריך פשיטא: **אשה סריס.** כגון סנקטוס לאחר שנשאה דקדמה שכינת בעל לבעול: **שוטה.** ובגמ' פריך פשיטא: **ע"י כל העריות מקנין.** אם קינה לה מאביה ומאמה היא מכל העריות שנתורה ונסתרה היו קנינו קנין ונאסרת עליו שומת. ובגמ' פריך פשיטא: **חוז עליו קטן.** דכתיב ושכח איש אמוה: **וממי שאינו איש.** ובגמ' מפרש לה: **ואלו שצ"ד מקנין להן.** אם רואין אותם מתנהגות כפרייות: **לא להשקותה אשמו** האיש את אשמו ובעלה נמי לא ישקנה בקנינו זה ו (כשירצה דבעינן וקניה והביא) ורבי יוסף לא צעו וקניה רביאל ליאסר עליו ומתקני לה נוטלת כפוסה: **ה"ג דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם לרבות ארוסה ושומרת יבם לקינוי ומתני' מני רבי יונתן היא דתניא תחת אישך פרט לארוסה יבם ולא אוציא את ארוסה תלמוד לומר מר אלימא ליה ארוסה קידושי דידיה וסוקלין על ידו ומר אלימא ליה שומרת יבם דלא מיחסרא מסירה לחופה ורבי יונתן האי איש איש מאי עביד ליה מיבעי ליה לרבות אשת חרש ואשת שוטה ואשת שעמוס**

הערה

הה"א אמאי דריש לה ואמרי' צפ' השוחט והמעלה (וזכיר קמ:) נמי ורבי יוסף מדההוא איש איש דברה להי איש איש נמי דברה אלל השוחט להקדוש דמיזי מנח ליה ולא אמרת כיון דמני למדרש מודה הוא דלא אמר דברה וקשה ליישב שמעו ד"ת דקשי' דר"מ אדר"מ ודר' יהודה אדר' יהודה ודרבי יוסף אדר' יוסף ודר"ש אדר"ש דר"מ דאמר צפ' ד' מיתות (פסחין דף נז.) לרבנן גבי איש איש דכתיב גבי ברכת השם ד"ת ור"מ דריש ליה לרבות כינויים ופכ"צ דמסקת ע"ז (דף סז.) נמי פליג ר' יהודה ור' יוסף דא"ר יהודה כותי לא ימול ישראל מפני שהוא מל לשם הר גריזים אמר לו ר' יוסף וכי היכן מנינו מילה שומרה לשמה ומפרש טעמא דר' יהודה משום דכתיב לה' המול ורבי יוסף המול ימול כתיב ואידך נמי הכתיב המול ימול ד"ת כלשון בני אדם ואלמא דרבי יוסף לית ליה דברה תורה כו' וההוא שמתתא גופיה פלוגתא ר"מ ור' יהודה ואמרין ימול כותי ולא ימול ארמאי דברי ר"מ והיינו כר' יוסף דאמר כותי שפיר דמי דלא אמר ד"ת וצפ' ד' מחוסרי כפרה (כריתות דף יא.) אמרין לאחרים בשלמא והפדה לא נפדתה דקסבר ד' ואחרים היינו ר"מ כדאיתא בפרק מ"ג (ה"א) ה"א דר' יוסף ד"ת ימול המול ימול דקא אמר ד"ת אלמא ד"ת מליאת האשה (כתובות דף סז.) מיימי צרייתא העבט מעביטנו וזה שאין לו ואין רוצה להתפרנס נותנין לו לשם מתנה וכו' דברי רבי יהודה וכו"א יש לו ואינו רוצה להתפרנס אין נזקקין לו אלא מה אני מקיים מעביטנו ד"ת אכל ר' יהודה דריש ליה וכן צפ' צנות כותים (נה"ל דף צב.) וצפ' יואל דופן (שם דף מד.) איש איש מה ת"ל איש איש לרבות מתוך בן יוסף איש שמטמא צויבה דברי רבי יהודה ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר א"ל הרי הוא אומר והאז את וצו וגו' א"כ מה ת"ל איש איש ד"ת דר' יוסף מההיא דהשוחט והמעלה (וזכיר דף קמ:) דאיימין לעיל דקאמר איש איש ד"ת וההיא דהמול ימול דליהו דריש לה ופליג אדר' יהודה דאמר ד"ת דר"ש ההוא איש איש דקא"ר יוסף צפ' השוחט (ג"ה דף ע"ג) ד"ת פליג עליה ר"ש ואמר ודרש לרבות שנים שאחזו בצבר והעלו שחיצין וצפ' אלו מליאות וצפ' אמר יש לו ואינו רוצה להתפרנס אין נזקקין לו א"כ מה ת"ל מעביטנו ד"ת וגראה דמחן דס"ל דאמר ד"ת מודה כל היכא דאיכא למדרש דרשין ל' וכל הני מנאי סברי להו

ג א מ"י פ"ב מהל' סוטה הלכה א פסג עשין כד: ד ב מ"י פ"א הלכה ד: ג א מ"י שם פ"ב הלכה א פסג שם: ד ז מ"י שם הלכה ז: ה ז מ"י שם הלכה ט: ו ז מ"י שם פ"ג הלכה א: ז מ"י שם פ"ב הלכה ז: י א ט י מ"י שם פ"א הלכה א [ז] סג עשין ו' טושי' אר"ש קימן קמט ספיק' ב: יב ב מ"י שם הלכה י טושי' שם ספיק' ג: יג ל מ"י שם הלכה [ז] יא:

תורה אור השלם

דבר אל בני ישראל ואמרו אליהם איש איש כי תשטה אשתו ועקלה בו מעלה: כדברב"ה ב'

תוס' שאנני (המשך)

ראיה לדבריו דאף לבי'ש דאמר שומטת דד מפיו ולא משעבד ליה אפי' הכי קאמר שלא תנשא עד לאחר כ"ד חדש וכן משמע דאין חילוק בין גרושה לאלמנה מהני טעמי דיימיו ביבמות וכן פ"י א"ע"פ והא דלא תני להו בהרי אלמנה ולא לקוח גרושה מלכת אפי' הבני כי אם אסור דרבנן אבל בהני דלעיל איכא איסורא אדורייחא. וע"פ דהני לעיל חלוצה דאין בה אלא איסורא דרבנן משום דאגב גרושה נקט חלוצה ומחד קרא סמכין להו ביבמות. ויכול הוא להפרישה עד כ"ד חדש ולהחזיר הלכך ראויה לאישות קרי' ביה: וק' דמשמע דהפרישה ר"ל בלא גט וה"ו דייקא לתלמודא פ"ה החולץ דיקא נמי דקתני יוציא ולא קתני פירוש משמע דאי קתני קתני פירוש הוה ר"ל בלא גט והכא נמי להפריש ר"ל בלא גט. וק' דאמרין בפ' החולץ לא ישא אדם מעוברת חבירו ומניקת חבירו ואם נשא יוציא ולא חזיר עולמית וכי ר' מאיר וכו"א יוציא וכו' וזמני לנטול יכנסו וקאמר רבא לדברי חכמים יוציא בגט והכא אמר דאין צריכה גט וי"ל דלעולם צריכה גט והיא דקאמר התם דיקא נמי דקתני יוציא ולא קתני פירוש דמשמע גט ולא קתני פירוש בגט ולא קתני פירוש גט. ועוד אמר רב יוסף בכור שור דלעולם ר"ל להפרישה בלא גט ולא ק' דהתם אמרין דצריכה גט לפי דליכא אלא חד איסורא דרבנן וחכמים עשו חיוב לזבדיהם כשל תורה ולכן צריכה גט אבל הכא חמיר עליה משום דאיכא חרי איסורי תשבוה דהיא מעוברת חבירו ועוד דקתני לה נסתרה לכן אינה צריכה גט וכן עשה במעשה שארע בנו מאדם אחד

ד"ת